

JOHANNESBRIEF

IN DIT NUMMER O.A

Column Roland Loos	5
Café Veerkracht	6
Herdenkingsconcert	7
5 mei Vrijheid en Verbinding	8
Interview met Guus Leguijt.	10

KERKDIENTEN

2 juni: Ds Maaïke de Jong
9 juni: Ds. Alke Liebich
16 juni: Ds. Alke Liebich
23 juni: Ds. Paul van der Harst
30 juni: Ds. Alke Liebich

TER OVERWEGING

ONOPGEEFBAAR VERBONDEN

Lid 7 van artikel I van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland luidt voluit:

De kerk is geroepen gestalte te geven aan haar onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël.

Voor de zinsnede onopgeefbaar verbonden met het volk Israël staat weer in de belangstelling sinds de strijd tussen Israël en Hamas opnieuw explodeerde op 7 oktober vorig jaar. Onopgeefbaar verbonden wil zeggen dat de kerk zichzelf niet kan denken los van het volk Israël. Anders gezegd: als de band met het volk Israël ophoudt te bestaan, dan bestaat de kerk niet meer. De band met dit volk Israël is voor de kerk een *conditio sine qua non*. Er wordt dus een theologische uitspraak gedaan, in het verlengde van de inzet van de kerkorde, namelijk de belijdenis dat de kerk leeft uit Gods genade in Jezus Christus.

Ik ben niet blij met deze zinsnede. Ik struikel over het woordje volk. Op geen enkele manier kan duidelijk gemaakt worden wat er theologisch met dit woordje volk wordt aangeduid. Met de zeer heterogene bevolking van het huidige Israël kan het niet te maken hebben. Het woordje volk wordt verder te kust en te keur gebruikt.

Door populisten om 'het eigen volk' te onderscheiden van vreemdelingen, door linkse revolutionairen om het gewone volk te onderscheiden van de machthebbers, door nationalisten om een gevoel van 'ons-kent-ons' te scheppen op basis van een twijfelachtige idealisering van een gezamenlijke geschiedenis. *Volk* is een te veel gebruikt woordje.

Ik pleit ervoor de kerkorde te herschrijven met de zinsnede *onopgeefbare verbondenheid met Israël*. Dat zal voor de buitenstaander ook uitleg behoeven, maar dan gaat het wel direct om de kern van de zaak. Bij *Israël* gaat het voor de kerk niet om de staat Israël, die pas sinds 1948 bestaat, niet om het volk Israël, een louter verwarrend stichtende term, en ook niet om het land Israël, omdat dat niet anders is dan de geografische aanduiding van een omstreken stukje van de aardbol. Als de kerk, die belijdt dat Jezus haar Heer is, spreekt van Israël, dan zal het dus gaan om het Israël, zoals dat voor Jezus betekenis heeft gehad. Het Israël, zoals Jezus dat heeft leren kennen in de synagoge uit de geschriften van Mozes en de profeten en dat voor hem de leerschool is geweest. Het Israël dat volgens de evangelisten de spiegel was, waarin Jezus zichzelf heeft begrepen in zijn beroep op de geschriften die wij doorgaans aanduiden met Oude Testament.

Zuil van Vrede Brons van Antoine Pevsner

Het Israël van Jezus bestond uit teksten, geschriften van allerlei soort en strekking. Teksten waarin wel een 'volk van Israël' opgevoerd wordt, maar dat blijkt volgens die teksten niet veel meer geweest te zijn dan een aaneenschakeling van vaak onderlinge twisten en oorlogen. Voor het overige hebben de teksten vooral de strekking duidelijk te maken waarom dat Israël een belofte betekende. De belofte van een leven zonder knechtschap, de belofte van het goede leven in vrede voor alle mensen.

Een belofte niet alleen voor een 'volk Israël', maar in Israël een belofte aan alle 'volkeren', lees: aan alle mensen. De belofte van vrede. Daarnaast getuigen de teksten van de roeping tot mens zijn voor Gods aangezicht, gehoorzaam aan de leefregels voor het goede leven. Aan die belofte en aan die leefregels heeft Jezus zich gespiegeld. Dat is het Israël zoals de kerk dat door Jezus heeft leren kennen. Met dat Israël is de kerk onopgeefbaar verbonden. En het blijkt al eeuwen een te zware opgave voor de kerk om aan die verbondenheid gestalte te geven.

Israël bestaat voor de kerk uit teksten. En zoals dat gaat met teksten, er is altijd discussie over de interpretatie ervan. Teksten zijn nooit eenduidig, altijd voor meerdere uitleg vatbaar. We weten er als christenen alles van. En ook binnen de Joodse geloofsgemeenschap bestaat een eeuwenlang gesprek over hoe de geschriften begrepen moeten worden. Daarom is het vervolg op de passage uit de kerkorde zoals hierboven geciteerd heel begrijpelijk:

Als Christus-belijdende geloofsgemeenschap zoekt de kerk het gesprek met Israël inzake het verstaan van de Heilige Schrift, in het bijzonder betreffende de komst van het Koninkrijk van God.

Ik herschrijf deze passage zo:

Als Christus-belijdende geloofsgemeenschap zoekt de kerk het gesprek met de Synagoge in zake het verstaan van Tenach (de Joodse Bijbel), in het bijzonder betreffende de komst van het Koninkrijk van God.

Immers, waarom zouden gelovige Joden het gesprek aangaan over het verstaan van het Nieuwe Testament? En voor de kerk draait het in het gesprek met de synagoge om het verstaan van het Oude Testament. In dat verstaan ligt de breuk tussen Joden en Christenen. Van die breuk getuigen al de

evangelisten. Centraal in het gesprek tussen synagoge en kerk staat de vraag of Jezus de Messias is die in Tenach wordt beloofd, of dat wij een ander moeten verwachten. Om een eerlijk gesprek daarover een kans te geven, moeten christenen de zekerheid over het antwoord op die vraag opschorten. Het staat nog te bezien of Jezus de Messias is die in Tenach wordt aangekondigd. Alleen door de eigen zekerheid tussen haakjes te zetten wordt een eerlijk gesprek met de ander mogelijk. En er is nog een reden voor bescheidenheid. De arrogante zekerheid van christenen door de eeuwen heen dat zij de Messias hebben was een belangrijke oorzaak van de vele pogroms in de Europese geschiedenis, was een legitimatie van vervolging en uitroeiing van miljoenen Joden.

Onopgeefbaar verbonden met de Tenach en dus ook met allen die in de boeken van Mozes en de profeten hun oriëntatie vinden. Het klinkt mooi, maar in die verbondenheid zal ook de pijnlijke ontdekking gedaan worden dat voor een deel van de synagoge de belofte gedaan aan Abraham, Izaäk en Jacob de legitimatie is voor een onversneden 'eigen-volk-eerst'-ideologie. En als christenen zullen we tot de pijnlijke erkenning moeten komen, dat de reden daarvoor bij een eeuwenoud christelijk gevoed antisemitisme ligt. Gestalte geven aan onopgeefbare verbondenheid met Israël begint bij schuldbelijdenis.

Harm Dane

DIACONIE

COLLECTEDOEL JUNI 2024: STICHTING LEERGELD

In juni komt het einde van het schooljaar in zicht. Voor veel kinderen een spannende tijd: ben je over, ga je naar een andere school, heb je je examen gehaald? Maar behalve leerprestaties gaat het in deze tijd van het jaar bij sommigen ook om andere vragen: ik heb in augustus een andere fiets nodig, of een laptop, of een grotere rugtas. En wie zal dat betalen...

Bij het beantwoorden van die laatste vragen kan de Stichting Leergeld helpen. Deze stichting, die vrijwel helemaal met vrijwilligers werkt, kan financieel bijspringen om kinderen uit gezinnen met een krappe beurs meer kansen te bieden om mee te doen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Op dit moment leven in Amersfoort ongeveer 4.500 kinderen in armoede.

Er zijn in Nederland meer dan 100 lokale Leergeldstichtingen actief in ruim 250 gemeenten. Meedoen via Leergeld kan in principe op vier verschillende gebieden: onderwijs, sport, cultuur of welzijn. Ouders kunnen bij de lokale Leergeldstichting in hun gemeente een aanvraag indienen om hun kind(eren) te laten meedoen. Op deze manier worden inmiddels ongeveer 130.000 kinderen per jaar geholpen. Hiermee is jaarlijks een bedrag gemoeid van zo'n € 30 miljoen!

Stichting Leergeld Amersfoort zet zich in voor schoolgaande kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar.

Geef in juni voor de Stichting Leergeld! U kunt uw bijdrage overmaken op rekeningnummer NL11 INGB 0000 1314 51 van de Diaconie DoReJogemeente, ovv Leergeld.

Dineke Spee

FINANCIEN VAN DE DIACONIE

In maart werd er gecollecteerd voor Naomi, de humanitaire hulp aan vluchtelingen in Thessaloniki waar ds. Alke Liebich ook enige maanden werkte.

Vorige maand meldde de diaconie dat de opbrengst zeker boven de 1000 euro zou uitkomen. Dat is inderdaad het geval. We konden 2.088,30 euro overmaken! Voor de stadsdominee, het collectiedoel van april, kwam tot op heden ruim 400 euro binnen. Het eindbedrag leest u in de volgende Johannesbrief.

Inmiddels komen ook de eerste giften voor Vakantiegeld Delen binnen. Traditiegetrouw collecteren we daarvoor in mei. Alle gevers hartelijk dank!

BEZOEK PITSTOP

De Vredesduif van de Johanneskerk verblijft dit jaar bij Pitstop. Pitstop biedt woonruimte aan jongeren die willen leren om zelfstandig te wonen. Daarvoor zijn verschillende locaties in Amersfoort beschikbaar, en het pand aan de Graaf Hendriklaan is er één van.

Als vertegenwoordigers van de Johanneskerk waren we uitgenodigd om een keer bij een gezamenlijke maaltijd aan te schuiven, en zo te zien waar de Duif is op dit moment. Twee keer per week wordt er gekookt door iemand van de leiding, vaak met behulp van een bewoner. Op 22 april werden we allerhartelijkst ontvangen, en heerlijke geuren kwamen ons al tegemoet: groene curry met rijst en naan. Er wonen in het pand 26 bewoners van Pitstop en 6 van Kwintes. Ook vrienden/vriendinnen zijn welkom bij de maaltijden. Er waren die avond vier bewoners, onder wie een gast uit België. De Vredesduif heeft een mooi plekje gekregen aan de muur van de gezamenlijke huiskamer. Die huiskamer ziet er gezellig uit, en dat heeft een reden. Eerst was het een vrij kale ruimte, een echte kantoorruimte die ook gebruikt wordt voor de begeleidingsgesprekken. Eén van de

bewoners vertelde toen aan de leiding dat zij het vervelend vond om juist in zo'n ongezellige ruimte over haar moeilijkheden te praten. *'Je vertelt hier over je nare herinneringen en je wilt dat doen in een ruimte waar je nieuwe en goede herinneringen kunt maken. Daar helpt zo'n kaal kantoor niet bij.'* Die opmerking leidde ertoe dat met sponsoring van het meubelmerk Zuiver en met verf van het Lab de ruimte is omgetoverd tot een leuke kamer. Voor de mensen bij Pitstop kan de aanwezigheid van de Vredesduif een aanknopingspunt zijn om het over geloven in het leven te hebben, want daar praat je anders niet zo gemakkelijk over.

Op een groot scorebord worden de genoten maaltijden met een cijfer beoordeeld. Wat ons betreft verdiende deze maaltijd een dikke acht!

Alke, Karin, Johanneke, Dineke

NOGMAALS: ACTIE SAMEN TEGEN ARMOEDE

In het aprilnummer van de Johannesbrief stond al een bericht over de gezamenlijke actie 'Samen tegen Armoede' van een aantal Amersfoortse kerken. De kerken nodigen u uit om voedingsmiddelen te brengen voor de Voedselbank. Producten die altijd welkom zijn: zonnebloem- of olijfolie, groenteconserven, soep in blik of zak, zilvervliesrijst, volkorenpasta, houdbare halfvolle melk, vis in blik, koffie en thee, couscous.

U kunt producten inleveren bij de volgende verzamelpunten: St Franciscus Xaverius op 't Zand, de Lichtkring in Kattenbroek, de Hoeksteen in Schothorst, de Bergkerk, en het Leger des Heils in het Soesterkwartier en in Zielhorst. Op de website van de Raad van Kerken Amersfoort staat meer informatie over dagen en tijden van inleveren.

GEMEENTENIEUWS

BESTUURLIJKE ZAKEN

De kerkenraad heeft tevreden teruggekeken op de diensten in april en begin mei. Bijvoorbeeld de dienst op 5 mei met het koor werd goed ontvangen. De Pinksterdienst is voorbesproken. We spraken verder over het pioniersproject, Supertwien, de financiële administratie, en de bestuurlijke kracht van de Johanneskerk. Waar de kerkenraad zich namelijk zorgen over maakt, is de bemensing van de kerkenraad. We zijn op dit moment met vier mensen, naast de

predikant. Dat is echt te weinig. We missen iemand van de Remonstranten, iemand van de PWBA, en twee iemanden van de vrienden van de Johanneskerk. We hebben mensen gevraagd, maar doen bij deze een oproep aan een ieder: zou je zelf een periode of een deel ervan in de kerkenraad willen zitten? Het is werk dat belangrijk is voor de gemeente, maar ook werk dat erg leuk en bevredigend is en gedaan wordt door een fijne groep mensen. Je kan ook iemand benaderen waarvan je denkt dat hij of ze geschikt is voor de kerkenraad.

Wil je iets zeggen of vragen over het werk van de kerkenraad? Bel, mail of app Laura van Rossum du Chattel, secretaris@johanneskerk.nl of 06 1587 5667.

COLUMN: MEDITEREN

Ik ben een zware koffiedrinker. Als er koffie afkickcentra zouden bestaan zou ik zeker opgenomen moeten worden. Gedwongen. Ik sus mezelf met de gedachte dat het niet zo erg is, omdat ik niet rook en alleen een biertje drink op een zomerse dag. Sterker nog, ergens schaam ik me een beetje dat ik als jongere van de seventies nooit een joint rookte. Ben dus best wel braaf. Maar koffie is voor mij totaal onweerstaanbaar. Een dubbele Italiaanse espresso staat gelijk aan de heilige graal. Gedronken op een dorpspleintje in Frankrijk of Italië is het een licht erotische ervaring.

Het begon tijdens mijn kinderjaren in Breda. Op de zaterdagochtenden kregen mijn broer en ik elk een klein glaasje koffie en dronken dat met onze ouders in een intiem gezinsmoment. Ik koesterde dat als een ware schat. Mijn vader, beroepsmilitair, vertrok op zondag alweer naar zijn legerplaats om pas op vrijdag weer thuis te komen. Ik besef dat koffie voor mij dat intieme karakter heeft behouden naast het feit dat de geur, de smaak en de gewoonte onderdeel werden van mijn zijn.

Een kopje koffie drinken, alleen of met iemand is voor mij even een momentje van inkeer, zelfs tijdens de snelle bak op school. Alles hosanna dan? Nee, elke dokter die ik bezoek voor een kwaaltje zus of zo vraagt naar mijn leefstijl. Complimenten voor mijn sportschoolbezoek, niet roken en weinig alcoholgebruik krijg ik nooit. Wel krijg ik een maximaal aantal te drinken kopjes koffie per dag mee naar huis en mag ik geen zoethoutthee meer drinken want daar zit ook cafeïne in.

Ik had natuurlijk kunnen jokken bij de dokter of smokkelen met de grootte van het kopje. Maar ja, dat is hellend vlak. Dus probeer ik te minderen ook al is dat lastig. Ondertussen lees ik op internet over wat koffie met je lijf doet. Wist ik eigenlijk al. Niet zo best. Maar er zijn ook websites met tips. Bijvoorbeeld om de koffiemomenten te gebruiken om te mediteren. Dat ben ik dus gaan doen. Mediteren. Basic. Geen Lotushouding want dan scheur ik van alles af. Wel de ademhaling. Het is fijn en ik merk dat ik na mijn focus op het niets vanzelf overga in een gesprek met God, een gebed. Meest bijzonder is dan dat ik in mijn gevoel dicht bij de intimiteit kom van de zaterdagochtenden met mijn ouders en broer. Ik herbeleef de koffiemomenten van 60 jaar geleden.

Na mijn mediteren/gebed loop ik naar mijn koffiemachine en tap een heerlijk kopje. Doel bereikt! Huh? Zeker wel. Want het is een bewust kopje koffie, geen dubbele en ik neem ook geen tweede meer meteen daarna. Ik zal deze zomer op het Mediterrane pleintje mijn espresso of grand-café nog intenser genieten omdat ik dichterbij mijn gevoel kan komen. Goddank.

Roland Loos

OVER CAFÉ VEERKRACHT

Café Veerkracht - u weet wel. Het project voor mensen tussen 20-40 jaar, in 2024 gestart, begint op gang te komen. De opzet is breed: een film, een diner, een discussie. In deze fase van opstarten proberen we veel uit. Desiree Berendsen leidde deze avond in april, hieronder vertelt zij ervan. In mei zal er een gesprek zijn over de (toekomst van) de democratie. En in juni zoeken we de stilte van een tuinlabyrint. De plannen voor het najaar zijn in de maak. Vragen en meedenken is welkom! Meer informatie ook op de website: cafeveerkracht.nl, en op social media. Ken je iemand bij wie dit past? Vertel over ons!

Alke Liebich

FOOD FOR THOUGHT

Het regent, maar binnen in het Almahuis is het warm en droog. Rudolf en Alke zijn al een tijdje met de voorbereidingen bezig, als de eerste gast komt. Zes twintigers en dertigers komen eten. Café Veerkracht organiseert 'Food for thought'. Hoe geef jij jouw leven zin, is het thema. De gangen van het menu structureren het gesprek. Bij de pompoensoep stellen we ons aan elkaar voor met de openingsvraag: *Kun je een moment beschrijven waarop voor jou alles klopte?* Liefst kort geleden. Wat ik hoopte, gebeurde. Het waren momenten in de natuur alleen, met een vriend onverwacht bij een concert, met een groep bij een dansles. We analyseerden de momenten en kwamen erop uit dat momenten van heelheid vaak in de natuur of bij een cultureel evenement plaatsvinden, dat je je verbonden voelt in dat soort momenten, ook al kun je ze alleen beleven. In mijn opzet had ik deze ronde beschreven als *zin krijgen*.

Linzendahl

De tweede ronde van gesprek, bij de linzendahl met bloemkool, ging over vroeger: *Herinner jij je ritmes, gewoontes die je ouders hadden waaruit bleek wat voor hen belangrijk was?* Kerkgang kwam natuurlijk ter sprake, en samen spelletjes doen op zondag. Maar ook het zingen bij het slapen gaan, het voorlezen, of naar de McDonalds na de terugreis van vakantie. Hier was de analyse iets moeilijker. Wat wilden ouders/verzorgers met deze gewoontes doorgeven? Het onderliggende thema hier was *zin geven*.

Bij het toetje, appelcake met ijs, bespraken we de vraag of je *zin kunt maken*. Kun je zelf zin geven aan je leven als je weet wat aspecten van zin zijn? Die aspecten zijn dan bijvoorbeeld: verbondenheid met anderen, en met iets wat groter is dan jijzelf, zoals natuur, cultuur. Er zijn sociologen die zeggen dat zingeving bestaat uit betekenisvolle relaties, zinvol (vrijwilligers)werk, verbondenheid met natuur en cultuur. Er ontstond een levendige uitwisseling tussen mensen die wel en die niet religieus (christelijk) opgevoed waren. Helemaal in stijl van een goed gesprek stelde een van de aanwezige vrouwen bij de koffie, net toen we weg wilden gaan, nog een fundamentele vraag in de groep: *waarom hebben jullie eigenlijk kinderen, of niet?* Hoe neem ik de beslissing of ik dat wil? Zo diepgaand eindigde een gesprek tussen mensen die elkaar aan het begin van de avond amper kenden.

Desiree Berendsen

RUBRIEK: WAT MIJ RAAKT (WIL IK DELEN)

Af en toe schrijven gemeenteleden over iets wat hen raakt. In de kerk, of naar aanleiding van iets wat hen opviel of wat zij meemaakten, in of buiten de kerk, bij een activiteit of door een passage in een boek enz. In deze Johannesbrief zien we mooie voorbeelden van zulke stukjes over bijeenkomsten op 4 en 5 mei. Delen wat je raakte, informatie voor wie er niet bij was en mogelijk herkenning wie er ook was. Over een activiteit, over een boek (bijvoorbeeld over boeken gelezen in een gespreksgroep) over een lied of een gedachte. Er staan voor juni en juli natuurlijk kerkdiensten gepland, maar ook een wake, vast ook concerten en mogelijk een vakantie. De redactie wil iedereen uitnodigen iets te delen van wat er komende zomer zoal gebeurt, wat je raakt en wat ook een ander zou kunnen raken. Het mag in de vorm van een stukje tekst, van een enkele zin, van een illustratie, van een gedicht, eigenlijk zijn er geen beperkingen alleen de uitnodiging op eigen manier iets wat je raakt te delen. Verwachtingsvol houden we de mail in de gaten.

Graag sturen naar johannesbrief@johanneskerk.nl

HERDENKINGSconcert 4 MEI

Op een mooie zomeravond loop ik met een vriendin in de stad. Mannen lopen hand in hand met mannen, vrouwen met vrouwen. De sfeer is los, gezellig, vrolijk. Het was eind jaren negentig, de tijd van de gaygames in Amsterdam. De vriendin met wie ik was zei: 'Ik denk dat ik me nu voel, zoals jij je altijd voelt.' Ik keek haar verwonderd aan. 'Ja, zei ze, wij zijn nu de norm. Wij zijn nu de 'gewone' en jij 'de ander'. Het is niet erg, ik ben nooit bang, maar ik ben wel altijd de ander, omdat ik een vriendin heb en geen vriend.'

Ik heb de indruk dat dit voor mijn dochter een beetje anders is. Het is gewoner geworden om als vrouw een vriendin te hebben, of nog niet te weten of je op jongens of op meisjes valt. Toch wordt zij met haar vriendengroep op school regelmatig nageroepen. Een vriend van haar is afgelopen winter 's nachts in Amersfoort van zijn werk op weg naar huis in elkaar geslagen door wildvreemden. Omdat hij groen haar had? Dit allemaal zat in mijn achterhoofd toen ik op 2 mei in de Johannesmail de aankondiging van het 4 mei herdenkingsconcert van het koor Roca Rosa zag. Daar wilde ik met Sophia heen! Eigenlijk moest zij werken, wat ik al niet zo'n goed idee vond op 4 mei. Gelukkig kon ze nog vrij krijgen. Samen met mijn dochter en haar vriendin ben ik naar het concert geweest van het koor waarvan Marie Christien de dirigent is. Het

was een bijzonder indrukwekkend concert, in een overvolle Xaverius kerk. Teksten en muziek, maar zeker ook publiek en de muzikanten

droegen allemaal bij tot gevoel van verbinding en diversiteit.

Het koor was geweldig kleurrijk. De zangers en

zangeressen droegen, roze, gele, oranje, groene blouses. Ze zongen muziek uit Nederland, Engeland en Estland, uit Griekenland en uit Duitsland. Klassieke muziek en popmuziek. We zongen samen het lied van hoop dat vrouwen uit Gaza en Israël samen zingen, als gebed voor vrede. Het concert eindigde met een lied uit Estland, dat destijds gezongen werd door duizenden mensen bij de onafhankelijkheid van de democratische Republiek Estland. In het publiek veel Johanneskerkers. Niemand vraagt zich af wie hier gewoon is en wie de ander. Of denk ik dat alleen maar? Daarom als afsluiting de klassieker van Joke Smit, bijna een gebed.

Er is een land waar vrouwen willen wonen

Er is een land waar vrouwen willen wonen
Waar vrouw-zijn niet betekent: tweederangs en bang en klein
Waar vrouwen niet om mannen concurreren
Maar zusters en gelieven kunnen zijn
Waar rimpels niet de eenzaamheid voorspellen
Maar paspoort zijn naar wijsheid, aanzien, 's werelds raadvrouw
zijn
Waar jonge vrouwen dus een leven voorbereiden
Waar in zij veertig, zestig, tachtig zullen zijn

Er is een land waar vrouwen willen wonen
Waar onrecht niet als een natuurgegeven wordt beschouwd
Waar dienstbaarheid niet toevalt aan één sekse
En niet vanzelf een man de leiding houdt
Waar moeder niet hetzelfde is als huisvrouw
Waar steeds opnieuw wordt nagegaan wie zwak zijn en wie sterk
Waar allen zorgen voor wie hulp behoeven
En 't brood verdienen met maar vijf uur werk

Er is een land waar mannen willen wonen
Waar jongens van de plicht tot flink en stoer doen zijn bevrijd
Waar niemand wint ten koste van een ander

En man-zijn ook betekent: zorgzaamheid
Waar angst en rouw niet weggemoffeld worden
Waar mannen zonder baan niet denken dat ze minder zijn
Waar vrouw en man elkaar niet hoeven haten
Maar eindelijk bondgenoten kunnen zijn

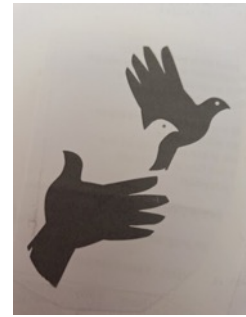
Er is een land waar mensen willen wonen
Waar jong zijn niet betekent dat je steeds wordt genegeerd
Waar zwakken met respect benaderd worden
En vreemdelingen niet meer gekleineerd
Waarin geweld door niemand meer geduld wordt
Waar allen kunnen troosten als een mens ten onder gaat
Dat is het land waar mensen willen wonen
Het land waar de saamhorigheid bestaat

5 MEI VRIJHEID EN VERBINDING: HOE DAN?

Deze 5 mei was er in plaats van een gewone dienst een culturele ochtend met bezinning over het thema Vrijheid en Verbinding. Het Ensemble Vocabel – zes prachtige vrouwenstemmen- zongen a capella voor ons, en drie gasten spraken over hun ervaring met verbinding en vrijheid.

Voor wie er niet bij kon zijn, hierbij de teksten van de gedichten en het mooie lied: *De duisternis het is het huis van het licht*.

De kunstcommissie

Var inte rädd för mörkret ty ljuset vilar där. Vi ser ju inga stjärnor där intet mörker är.	Wees niet bang voor de duisternis, het is het huis van het licht. Zonder de donkere luchten boven ons zouden we de sterren nimmer zo helder zien.
I ljusa irisringen du bär en mörk pupill, ty mörkt är allt som ljuset med bävan längtar till.	In de lichte irisring hebben we een donkere pupil, want het is het duister dat het licht bevend doet verlangen.
Var inte rädd för mörkret, ty ljuset vilar där, var inte rädd för mörkret, som ljusetes hjärta bär.	Wees niet bang voor de duisternis, het is het huis van het licht, wees niet bang voor de duisternis, het draagt het hart van het licht.

ZONDAGMORGEN 5 MEI

De herdenking, de stilte van 4 mei: het was dit jaar anders dan andere jaren. Niet alleen op de Dam, maar overall voelde je de bezorgdheid. Alke Liebich verwoordde het zo: de meesten van ons dachten dat we van 'na de oorlog' zijn, maar misschien zijn we van 'vóór de oorlog'?

Ik merk zelf dat die gedachte je somber kan maken, terwijl je tegelijkertijd de hoop wil koesteren. Ik was blij dat ik op zondagmorgen 5 mei in de kerk was. Daar was aandacht voor wat oorlog aanricht, bijvoorbeeld in het gedicht 'Weggaan' van Frans van den Akker:

Weggaan
er nog zijn aanraakbaar verbonden
met een ik of een wij en toch zo leeg als
een vergeten jas aan een kapstok

als je moet als je weg moet gaan
hoe maak je dan van een koffer een ark
wat kies je van elke twee tranen
als alles oplost in klam zweet

terwijl muren blind overeind blijven
wolken zich wit liegen
hoe pak je een trui een broek hoe
kies je een foto uit een zomer
die je achterlaat

Frans van Eijk
pseudoniem van Frans van den Akker

En in het gedicht 'Zonder handen, zonder tanden' van Tom Lanoye over het woord 'vrij':

*'Geen woord bekoort zozeer voor wie het hoort,
Geen woord vermoordt zoveel van wie er niet bij hoort'.*

Ook in de liederen van het geweldige vocaal ensemble 'Vocabel' kwamen de angst en de duisternis voorbij.

Maar daar bleef het niet bij. De prachtige zang van deze zes vrouwen had ook een 'andere toon', het ging ook over elkaar vasthouden als de storm nadert en over de 'songbirds' die uitnodigen om te dansen met de wind. Dat ontroerde me, raakte iets aan van die hoop. Ook de drie verhalen van Rita, Corrie en Muska over verbinding met het/de vreemde maakten dat ik lichter de kerk uitging dan ik erin kwam.

Vrijheid, verbinding: het zijn geen woorden van vroeger, maar ze wijzen de weg voor de toekomst.

Henriëtte Hoogenkamp

Zonder handen, zonder tanden

Geen woord zo vrij als vrij.
Het weert wat men verbiedt.
Smetvrij, vetvrij. Kogelvrij.
Maar wat is dan 'gastvrij'?
(Ontdaan van vreemdelingenwaan?)
En vogelvrij: een doel, een straf?
Of een verzuchting op een graf?
Hier ligt hij:
Eindelijk vrij.
Geen woord zit zo gestoord vol zwijnerij.
'Vrije jongen, vrije liefde, vrije handel.'
En toch loert overal ook angst voor vrije val.
Geen woord bekoort zozeer
Voor wie het hoort,
Geen woord vermoordt zoveel
Van wie er niet bij hoort
Vrij —
wij?
De lucht is vrij,
De vraag is vrij.
De vrijheid niet.
Ze lonkt en vrijt.
Maar zij ontschiet.

Tom Lanoye (Geschreven voor de Poëzieweek
2019)

DIENST 12 MEI

Ds. Madelief Brok vertelde over hoop, met behulp van onder andere een bijbeltekst uit Jesaja en gedichten. Zij liet ook een (in mijn oren) erg mooi muziekstuk klinken. Het was het stuk "Hoop" van de CD The prayer cycle, a choral symphony in nine movements. Het onderdeel Hoop (movement 3) werd gezongen door Alanis Morissette, en het American Boychoir. Zoek even op you tube als je het nog een keer wilt horen. Wie de tekst wil lezen, kan zich tot mij wenden (Laura).

INTERVIEW MET GUUS LEGUIJT

Wie is er niet aangenaam verrast door een verjaarskaartje, meestal ook nog op je verjaardag zelf?

Vandaag ga ik daarover in gesprek met Guus Leguijt, voor veel mensen een goede bekende in de kerk. Nu ze, door lichamelijk ongemak, niet altijd meer op haar vaste plek in de kerk kan zitten, voelt ze zich door de livestream toch erg verbonden en betrokken. Met een knipoog voegt ze er aan toe dat ze soms verwacht dat er iemand naar haar zwaait, zo dichtbij voelt het. Ook het feliciteren van mensen met een persoonlijk kaartje geeft haar een gevoel van verbinding.

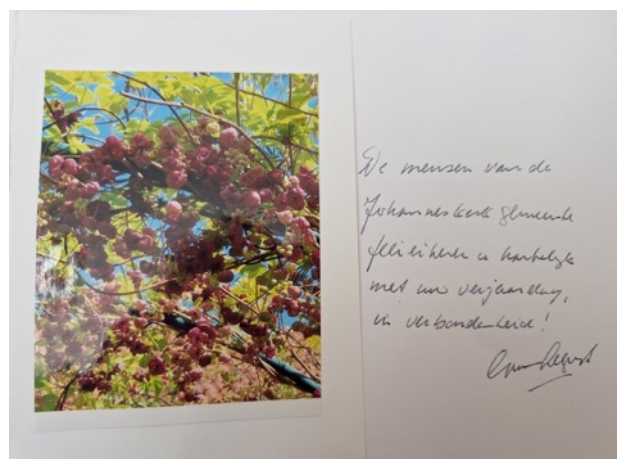
Guus is in 1940 geboren in Krommenie, van huis uit Doopsgezind en uit haar verhaal blijkt steeds weer hoe belangrijk haar familie, haar geloof én onderdeel zijn van de 'Dopers', voor haar zijn. Rond 1960 ging zij naar Middeloo in Amersfoort voor een studie kinderbescherming, waarbij de creatieve vakken haar erg trokken. Zij ging verder met de regieopleiding lekenspel en creatief spel. In de Johanneskerk, voerde zij met jonge leden, als afstudeeropdracht, 'de Ster van Betlehem' van Martinus Nijhoff op. Daarna volgden meer lekenspelen in de kerk. Ook gaf ze als jeugdwerkleidster trainingen handenarbeid aan de vrijzinnige zondagschoolleiding. Ze was toen 'uitgeleend' door de Doopsgezinde Jeugdcentrale Centrale in Amsterdam. Ze werd later creatief therapeut handenarbeid en drama én docent/supervisor op Middeloo. Met regelmaat vertelt Guus iets bijzonders, wat zij dan benoemt als *'ja, zo ging dat toen, en misschien heb ik ook wat geluk gehad'*. Na vele jaren op kamers in Amsterdam, woont ze nu alweer meer dan 40 jaar op het Sint Janskerkhof, naar grote tevredenheid, begane grond en met een prachtige tuin. Door de jaren heen maakte ze alle ontwikkelingen mee van samenwerking binnen de Johanneskerk (Doopsgezinden, Remonstranten, Vrijzinnige Protestanten).

Op verschillende momenten in ons gesprek laat Guus weten hoe belangrijk verbinding voor haar is. Dat mensen zich gezien en gekend weten. En

dat is ook de reden waarom zij jaren geleden geopperd heeft of het niet leuk en belangrijk zou zijn om mensen 1 keer per jaar een kaartje te sturen. Ondertussen zijn de kaartjes niet meer weg te denken en werken veel mensen in de kerk mee om dit goed te laten verlopen. Iedere week weer.

Gaande het gesprek worden verschillende mensen genoemd die door de jaren heen hun aandeel hebben geleverd, maar Guus en Jeanne van Doorne zijn toch wel de stabiele factor in deze activiteit. Zij hebben zelf ook kaartjes gemaakt en voor Guus was het een uitdaging om

zoveel mogelijk passende kaartjes te zoeken, liefst ook nog aansluitend bij het seizoen. Zij heeft er zichtbaar plezier in om de kaarten zo persoonlijk mogelijk te maken: *'Hopelijk is de ontvanger er blij mee, ik in ieder geval wel, met mooie dingen bezig zijn geeft een goed gevoel.'* Guus was blij toen ze hoorde dat er voor de

verjaarskaarten gecollecteerd werd (in juli worden de postzegels ook weer duurder). Helaas is ook de bezorging door Postnl minder betrouwbaar geworden. Om de kaartjes op tijd bij de jarige te krijgen, worden ze nu eerder op de bus gedaan.

In ons gesprek mocht ik luisteren naar verhalen van en over haar soms zware leven, getekend door de bezettingstijd, zag ik haar doorzettingsvermogen en kracht én met name waarom verbinding zo belangrijk voor haar is. Met het verzorgen van de verjaarskaarten voor de leden van de Johanneskerk, draagt ze

daaraan graag haar steentje bij. Ze hoopt, als haar gezondheid het toelaat, dit nog lang te kunnen doen.

Als ik weg ga zie ik op tafel alweer enveloppen liggen die binnenkort bij een jarige op de deurmat vallen, onzichtbaar werk met zichtbaar resultaat!

Dank Guus voor je openheid en voor de genoeglijke middag.

Trudy Leeuwendal

ACTIVITEITEN

WAKE VOOR VLUCHTELINGEN

In de Johanneskerk aan de Westsingel is op zaterdag 15 juni van 12.00 uur tot zondag 16 juni 12.00 uur een Wake voor Vluchtelingen. Kom binnen en waak met ons mee! Waak mee om het Licht brandend te houden!

Vorig jaar kwamen er meer dan 3.000 mensen op zee om het leven tijdens hun tocht naar Europa: verdronken toen hun gammele bootjes omsloegen of midden op zee in de steek gelaten door mensensmokkelaars. Veel jonge mannen, maar ook oudere mannen, vrouwen, kinderen en baby's. Vaak op de vlucht voor oorlog, geweld of onderdrukking en in ieder geval zo wanhopig dat ze een zeer gevaarlijke reis ondernamen. Tijdens de landelijke *'Nacht van de Vluchteling'* herdenken geloofsgemeenschappen in Amersfoort deze mensen door 24 uur te waken en hun namen (voor zover deze bekend zijn) hardop te noemen. We bidden

voor hen, en steken een kaars aan: dat zij geborgen mogen zijn in Licht.

De WAKE voor Vluchtelingen is een oecumenisch initiatief van diverse geloofsgemeenschappen, samen met de Amersfoortse afdeling van Amnesty International. De Raad van Kerken Amersfoort ondersteunt dit initiatief van harte. Wethouder Nadya Aboyaakoub-Akkoub, in Amersfoort onder meer verantwoordelijk voor inburgering en integratie, zal aanwezig zijn bij het begin van de Wake. Gedurende een etmaal zijn er in de Johanneskerk ontmoetingen en gesprekken om aandacht te vragen voor mensen die moeten vluchten vanwege oorlog, overtuiging, of klimaatverandering. De Wake is een estafette: verschillende geloofsgemeenschappen zorgen ervoor dat het Licht van bidden en waken een etmaal lang wordt doorgegeven.

Elk even uur begint met een bezinnend moment, door verschillende geloofsgemeenschappen verzorgd. Er is muziek, er wordt gezongen, of er is stilte. De namen worden genoemd van slachtoffers

die in 2023/2024 aan de grenzen van Europa zijn gevallen. Voor hen steken we een lichtje aan. Amnesty International Amersfoort wandelt mee met de deelnemers van de 'Nacht' en in de Johanneskerk is er gelegenheid om brieven voor gevangenen te schrijven. We hopen op veel bezoekers die kort of langer met ons mee willen waken uit solidariteit met de vluchtelingen. Via de website van de Johanneskerk is vanaf half mei het actueel bijgewerkte programma te zien.

Doe mee aan de 24-uurs-wake en kom ook een uurtje (of langer) mee helpen als schakel in de estafette-wake van 24 uur. Waak mee om het Licht brandend te houden!

Inlichtingen: diaconie@johanneskerk.nl,

contactpersoon Dineke Spee

Wilt u dit initiatief financieel steunen?

Bankrekeningnummer NL11 INGB 0000 1314 51

tnv Diaconie DoReJogemeente, ovv WAKE

LEERHUIS 'NA ONS DE ZONDVLOED'

Het is een vreemd en op het eerste oog wreed verhaal: Het verwoestende gedrag van de mensheid dat hemeltergend is. En die Hemel slaat dan terug met een grote vloed. Slechts Noach, zijn directe verwanten en wat dieren mogen met een schone lei opnieuw beginnen. Maar ook: het verhaal van Noach/Nuh lijkt geschreven voor mensen van vandaag die stil durven staan bij de grote vragen rond de klimaatverandering van nu. De vloed, de ark, het nieuwe begin; het zijn iconische beelden van een eeuwenoud verhaal over verwoesting en redding die nog steeds uitdagen tot nadenken en gesprek. Bij ons gesprek maken we gebruik van teksten uit de Bijbel, de rijke rabbijnse commentaren en de Koran.

Begeleiding: Paul van der Harst, Dineke Houtman, Jan Roelof Nienhuis

Tijd en plaats: Maandagavonden: 16-23-30 september & 7 oktober 2024

Huis van Zuid, Robert Kochstraat 4

Amersfoort, aanvang: vanaf 20.00 uur.

Deelnameprijs: €15

Deelname door opgave via:

leerhuisamersfoort@kpnmail.nl, zie ook: zindex033.nl

MUTATIES

Bedankt:

Bram Dobbelaar en Charlotte Maltha hebben bedankt als vriend van de Johanneskerk.
Wouter Stronkhorst heeft bedankt als vriend van de Remonstranten.
Allen blijven belangstellende.

Meer informatie is te verkrijgen via j.j.waal1964@gmail.com en jan.r.nienhuis@gmail.com

---

TROOST

Stadsdichter van Rotterdam Elfie Tromp schreef 21 december 2023 het gedicht *Troost*, een liefdevolle boodschap. Omdat iedereen in tijden van verdeeldheid en tegenstellingen, onmacht en boosheid, wel wat troost kan gebruiken.

Het gedicht werd voorgelezen in de dienst van 12 mei.

Troost

troost wordt gewantrouwd
zeker in de poëzie
die wil te graag
waardoor het juist
irriteert
het moet achtelozer
zoals een hand
die je jas aanneemt
na een lange dag
je op de schouder klopt
een kaars aansteekt
bij binnenkomst
zo werkt troost
dat je op de drempel van dit
gedicht
mij kaars ziet schrijven en
zo lang als je dit leest
de warmte voelt
Elfie Tromp

VASTE ADRESSEN

KERKGEBOUW: JOHANNESKERK

Westsingel 30, 3811 BB Amersfoort (tussen Gemeentehuis en St. Jorisplein).

Per bus: halte Stadsring of Varkensmarkt.

Beheercoördinator: J. Nienhuis

Website: www.johanneskerk.nl

Beheer website: K. Meinema

DIACONIE

Contactpersonen

Mw. J. Maris

Mw. D. Spee

Penningmeester

René Leegte:

Rekeningnummer: NL11 INGB 0000 131451 t.n.v.

'Diaconie van de Dorejo gemeente te Amersfoort'

PASTORAAT

Mw. Ds. A.B. Liebich

LEDENADMINISTRATIE

Dhr. J. Nienhuis

SECRETARIAAT KERKENRAAD

Mw L. van Rossum du Chattel

AUTODIENST

Coördinator: dhr. R. Meijer

Graag aanmelden vóór vrijdagavond voorafgaand aan de dienst.

JEUGD- EN JONGERENWERK

Supertwien: Elise Folmer

Kinderkring: Geertrui Meinema

REDACTIE JOHANNESBRIEF

Mw. A. Rosbergen

Mw. L. van Rossum du Chattel

Mw. T. Leeuwendal

ORGANISTEN

Dhr. H. van Haeften, Dhr. W. Jonkers en Mw. A. van Eldik

INLEVEREN KOPIJ

Johannesmail

Johannesmail verschijnt wekelijks. Kopij donderdag vóór 12.00 uur naar: johannesmail@johanneskerk.nl

Contactpersoon: Hetty Deelstra, 06 37349504

PENNINGMEESTER

Penningmeester Stichting Johanneskerk

Dhr. J. Nienhuis

IBAN: NL 83 TRIO 0320 8123 67 t.n.v. Stichting Financiële Samenwerking Johanneskerk.

Johannesbrief

Inleveren kopij vóór 14 juni a.s.

Graag in een Word bestand per e-mail sturen aan

johannesbrief@johanneskerk.nl

Afbeeldingen (foto's, illustraties) zijn altijd welkom, deze wel graag als apart bestand aanleveren.

Ophalen is op 27 juni en de volgende Johannesbrief verschijnt rond 30 juni.

KERKDIENSTEN

---

2 juni: Ds Maaïke de Jong

Maaïke is langdurig actief geweest binnen onze gemeente en nog steeds met ons verbonden als vriend. Sinds 2020 werkt zij als predikant bij de Doopsgezinde Gemeente Zeist. Voordien was zij werkzaam als geestelijk verzorger, groepsbegeleider voor mensen met een verstandelijke en lichamelijke beperking, en binnen onze eigen gemeente als jeugdwerker. Op de website *Verbindende Theologie* maakt zij de lezers regelmatig deelgenoot van haar ervaringen als vrijzinnig theoloog.

9 juni: Ds. Alke Liebich

We hebben huiskamerontmoetingen gehad over troost en over trots. In deze viering zullen we het hebben over trots. Delen van onze gesprekken zullen terugkomen in de dienst. Wij lezen Marcus 3: 20-35. Wij zullen brood en wijn delen.

16 juni: Ds. Alke Liebich

Deze dienst staat in het teken van de nacht voor vluchtelingen. Velen wandelen die nacht en geven zo aandacht aan de vele mensen op zoek naar veiligheid en toekomst. En voor de grote problemen hierbij. De aandacht in de Johanneskerk gaat vooral uit naar de slachtoffers die daarbij vallen. In de dienst noemen we een gedeelte van de namen die het afgelopen jaar in Europa om het leven gekomen zijn, op zoek naar een veilige plek. Wij lezen Marcus 4: 26-34

23 juni: Ds. Paul van der Harst

Paul is sinds ruim een jaar lid van onze gemeente. In 2017 nam hij afscheid van de Emmaüskerk in Amersfoort waar hij vanaf 1999 wijkpredikant is geweest. Voordat hij predikant werd, was hij actief in de ontwikkelingssamenwerking. Met zijn gezin heeft hij een aantal jaren in Nicaragua gewoond en gewerkt. Paul was daar pastoraal opbouwwerker. Naast zijn taken als wijkpredikant heeft de stad Amersfoort steeds een belangrijke plek in zijn agenda gehad. Zo stond voor hem, als voorzitter van het Platform voor Levensbeschouwingen en Religies, het slaan

van bruggen tussen mensen met allerlei achtergronden hoog genoteerd.

30 juni: Ds. Alke Liebich

Dienst met jong en oud. De vakantietijd komt eraan. Het schooljaar is achter de rug, prestaties geleverd. Examens gedaan. Nieuwe wegen worden gegaan. Voor velen. We ontmoeten elkaar van 0 tot 99 jaar. In de dienst is daar gelegenheid voor. We gaan mee met het thema van de kinderkring, de tien geboden. En natuurlijk is iedereen, na de dienst, welkom bij lunch en spelletjes in de buitenlucht. Volg daarvoor de Johannesmail.

drukwerk

Aan de heer / mevrouw
